

Memoriu de activitate științifică

Drd. Daniar Mutalâp

Școala doctorală Litere

Perioada: 2020-2026

Coordonator științific: CS I dr. habil. Emanuela-Cristina Timotin

Domeniu: Filologie

Titlul tezei: Cele mai vechi culegeri manuscrise românești cu scrieri ascetice și *Metodele* Rugăciunii lui Isus din secolul al XVIII-lea. Difuzarea și standardizarea unor nuclee de texte inedite

De-a lungul celor șase ani de studii doctorale, activitatea noastră de cercetare s-a concentrat pe subiectul tezei noastre, respectiv scrierile ascetice din literatura română veche. Totodată, lucrările de plan desfășurate în departamentul de Filologie și limbă literară din Institutul „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române (2019-prezent), precum și proiectul AkatHymn, coordonat de CS I dr. habil. Emanuela-Cristina Timotin (2021-2023), ne-au permis să aprofundăm și alte subiecte de studiu, fapt reflectat în articolele publicate de noi în această perioadă.

În cadrul primului an de studii doctorale, activitatea noastră s-a desfășurat între frecventarea cursurilor școlii doctorale și documentarea în Biblioteca Academiei Române, în special în fondul de manuscrise. Am continuat transcrierea textelor din ms. rom. BAR 2597, cunoscut drept *Filoaclia de la Dragomirna*. Am parcurs bibliografia de bază pentru subiecte precum obștea starețului Paisie Velicikovski și teologia ascetică. Am redactat articole și recenzii, centrate pe subiecte precum *Vedenia Sofianei* și o scriere atribuită monahului Evagrie.

În perioada 2021-2022, am aprofundat bibliografia redactată în limbi străine (engleză, italiană, bulgară, rusă și greacă) și am identificat noi versiuni manuscrise românești care se aseamănă cu ms. rom. BAR 2597 (1769). Am comparat transcrierea realizată de noi de pe acest manuscris cu restul versiunilor descoperite. În același an am cercetat cele mai vechi versiuni manuscrise românești ale *Imnului Acatist*, pe care le-am descris într-un studiu realizat împreună cu CS I dr. habil. Emanuela-Cristina Timotin.

Anul de studiu 2022-2023 a reprezentat o perioadă importantă pentru realizarea ediției ms. rom. BAR 2597 (1769). Întrucât am identificat toate culegerile ascetice manuscrise românești, păstrate în fondurile bibliotecilor din București, am realizat, în acest an, editarea critică a codicelui în jurul căruia s-a concentrat teza noastră. Totodată, am identificat o serie de

manuscrise care devansează acest codice, manuscrise păstrate în bibliotecile unor mănăstiri din țară (Slatina) și din străinătate (Schitul Prodromul de pe Muntele Athos). În aceeași perioadă, am redactat și susținut cele trei referate prevăzute de regulamentul școlii doctorale, tema lor fiind viața și activitatea scribului Rafail de la Hurezi, corpusul de 24 de *Cuvinte* ale Sfântului Simeon Noul Teolog în cultura românească veche, precum și practicile de lectură din obștea starețului Paisie Velicikovski. În acest răstimp, am reușit să datez cele mai vechi versiuni manuscrise românești ale *Imnului Acatist* și să public articole pe diverse teme științifice.

Ultimul an de studii doctorale (2023-2024) a fost marcat de recalibrarea tezei noastre. Dat fiind faptul că o serie importantă de versiuni românești păstrate la Muntele Athos nu ne-au fost accesibile mult timp, în urma consultării cu membri comisiei de îndrumare (doamnele profesoare Camelia Stan, Adina Dragomirescu și Oana Uță-Bărbulescu) și cu coordonatorul prezentei teze, am decis să nu mai includ ediția critică a ms. rom. BAR 2597 în cadrul lucrării de față. Astfel, ea avea să se concentreze doar pe aspectele filologice ale celor mai vechi manuscrise românești cu conținut ascetic, fapt reflectat în redenumirea tezei (Cele mai vechi culegeri manuscrise românești cu scrieri ascetice și *Metodele* Rugăciunii lui Isus din secolul al XVIII-lea. Difuzarea și standardizarea unor nuclee de texte inedite). Deplasările în țară (Muzeul Olteniei din Craiova) și stagiile de pregătire în străinătate (Sofia), ne-au permis descoperirea unor noi manuscrise ascetice necunoscute, precum și a legăturilor dintre tradiția textelor ascetice românești și slave. În acest context, am descoperit și o versiune până atunci necunoscută a *Imnului Acatist* românesc din veacul al XVII-lea. Am redactat diverse studii ce vizează culegeri ascetice traduse în română (*Crinii țarinii*), viața și activitatea monahului Rafail de la Hurezi, precum și alte subiecte ce țin de lucrările de plan ale Institutului și cele prevăzute de proiectul AkatHymn.

Dat fiind acest context, cei doi ani de grație solicitați (2024-2026) au fost necesari pentru a rescrie teza, mutând unghiul de analiză în direcția filologiei, paleografiei, codicologiei și a practicilor de lectură. O bibliografie nouă a fost asimiliată, precum și metode moderne, deprinse în școli de vară (Paleografie, Sofia), pentru a sistematiza cât mai clar instrumente de lucru ce au fost aplicate, pentru prima oară, în lucrarea de față.